

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Dato
22. maj 2024

J nr. 2023-2649

Ministerredegørelse til Statsrevisorernes vedrørende beretning 11/2023 om Gennemsigthed i effekter af tilskud fra grønne programmer

Jeg vil hermed afgive svar til Statsrevisorerne om de foranstaltninger, som beretning 11/2023 om gennemsigthed i effekter af tilskud fra grønne programmer har givet anledning til.

Indledningsvist vil jeg bemærke, at jeg finder formålet med Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes redegørelse relevant. Jeg har selvfølgelig en interesse i, at der er transparens i de tilskud ministeriet udmønter. Både så vi sikrer, at de har den tilsigtede grønne og økonomiske effekt, og at vi giver tilskuddene til de bedste projekter. Jeg har stor respekt for kompleksiteten i de projekter, som skal være med til at fremme den energiteknologiske udvikling, og de udfordringer vi står overfor at løse. Derfor går en stor del af de tilskud vi udmønter gennem Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) til at *teste* og *fremme* teknologier og til at udvikle delkomponenter, som baner vejen for at *andre* produkter eller teknologier kan lykkes. Det bliver derfor svært at vurdere, hvornår målet for det enkelte projekt er opfyldt.

Det er positivt at læse, at Rigsrevisionen anerkender, at effektmåling af programmer som EUDP er vanskelig og forbundet med usikkerhed. Særligt for den type tilskud vi udmønter via EUDP er effektmåling vanskelig. Statsrevisorernes bemærkninger læner sig op ad beretningens indhold, idet jeg dog bemærker, at Statsrevisorernes kritik er skærpet i forhold til det, Rigsrevisionens beretning lægger op til. Af Statsrevisorernes kritik fremgår således, at Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at de tre undersøgte programmer, herunder EUDP, endnu ikke har etableret et grundlag for at kunne følge, at der opnås effekt af programmet.

Jeg bemærker, at den eksterne evaluering af EUDP fra 2023 konkluderer, at programmet spiller en væsentlig rolle i forhold til at nå Danmarks klimamålsætninger blandt andet ved at bidrage til udfasning af fossile brændsler, CO₂-fortrængning og forsyningssikkerhed.

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20
1060 København K

T: +45 3392 2800
E: kefm@kefm.dk

www.kefm.dk

Evalueringen fremhæver, at programmets interessenter fra både erhvervsliv, forsyningsvirksomheder og forskningsmiljøer ser EUDP som en meget værdifuld aktør i forhold til at understøtte demonstration og markedsintroduktion af ny teknologiudvikling på tværs af forskning, leverandører og aftagere. Dette bekræfter mig i, at væsentlige effekter af EUDP i højere grad skyldes de mange projekter og innovationspartnerskaber, der tilsammen understøtter en stærk dansk energiteknologisektor, end effekterne af de enkelte dele.

Rigsrevisionen finder, at EUDP kan forbedre grundlaget for effektvurdering ved fastsættelse af effektmål på programniveau og til dels på projektniveau, samt at opfølgning på effekter af projekter en periode efter afslutning kan forbedres.

På baggrund af Rigsrevisionens rapport har Statsrevisorerne følgende bemærkninger vedr. EUDP:

- Der er ikke fastsat klare effektmål for programmet som helhed eller for de enkelte projekter.
- EUDP-bestyrelsen følger ikke op på projekternes effekt en periode efter projekternes afslutning.
- Det fremgår ikke tydeligt af de eksterne evalueringer af EUDP, hvilket grundlag konklusionerne hviler på.

Nedenfor redegør jeg for, hvilke foranstaltninger og overvejelser Rigsrevisionens beretning og statsrevisorernes bemærkninger har givet anledning til.

Manglende fastsættelse af effektmål på program- og til dels projektniveau

EUDP's bestyrelse har på forskellig vis gennem programmets levetid arbejdet med effekter i forhold til energipolitiske mål. Kritikken i beretningen har imidlertid givet anledning til at se på, hvordan effektmåling på både program- og projektniveau kan styrkes, således at der fremadrettet skabes større gennemsigtighed af effekter ved EUDP-tilskud. Arbejdet vil internt tage afsæt i tre spor, dels ved at genoverveje formatet af den obligatoriske årsberetning. Dels ved en revision af den nuværende strategi og dels ved at tænke governance ind i forbindelse med processer, skabeloner og tværgående samarbejde om tilskudsadministration. Arbejdet er igangsat og forventes færdigt ved udgangen af 2025. Jeg har fremhævet vigtigheden af dette punkt på et møde med den nye formand for EUDP den 1. maj 2024.

Ligeledes vil jeg anmode EUDP's bestyrelse og sekretariat om i samarbejde med de to andre udviklings- og demonstrationsprogrammer (Det Miljøteknologiske Program og Det Fødevareteknologiske Program) at undersøge, hvordan arbejdet med effektmåling af programmerne kan styrkes og tilrettelægges. Herunder at etablere et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere graden af grønne og økonomiske effekter. Jeg forventer, at arbejdet vil blive igangsat i 2024, og at det er afsluttet ved udgangen af 2025.

Energistyrelsen har taget kontakt til Økonomistyrelsen i regi af Netværk for fællesstatslig tilskudsadministration for at afsøge muligheden for en fællesstatslig definition af begrebet *klare effektmål*. Økonomistyrelsen har tilkendegivet, at den gerne vil facilitere en møderække, hvor der på tværs af staten og gerne i samarbejde med Rigsrevisionen skabes dialog omkring hvordan tilskudsgivere bedst understøtter opfølgningen på effekter af de tilskud, som staten yder.

Opfølgning på projekter en periode efter projektafslutning

Det er ministeriets vurdering, at det er omkostningstungt at lave konkret opfølgning på de enkelte projekters effekter en periode efter projektafslutning. Blandt andet gælder det, at som tiden går, vil de effekter, som EUDP-tilskuddet har af født, i forsvindende grad kunne adskilles fra andre forhold omkring den pågældende teknologi- og markedsudvikling i den enkelte virksomhed. Effekterne der evt. opnås ved markedsintroduktion af den støttende teknologi, kan derfor svært entydigt tilskrives tilskud fra EUDP.

Jeg vil imidlertid anmode EUDP's bestyrelse og sekretariat om i samarbejde med de andre udviklings- og demonstrationsprogrammer at se på, hvordan opfølgningen på de langsigtede effekter kan tilrettelægges.

Evalueringsgrundlaget

Statsrevisorerne påpeger, at det ikke fremgår tydeligt, hvilket grundlag konklusionerne hviler på, og at konklusionerne fremstår mere sikre, end datagrundlaget umiddelbart understøtter. Ligeledes fremhæver Rigsrevisionen, at den eksterne evaluering blandt andet er baseret på spørgeskemadata, hvilket indebærer selvevaluering. Selvevaluering kan medføre, at projekterne overvurderer egne resultater og effekter. Ligeledes er besvarelsesprocenten forholdsvist lav (45%). Jeg vil bede EUDP's bestyrelse og sekretariat om at tage denne problemstilling med i deres overvejelser i forbindelse med det næste udbud af programevaluering. Hertil vil der blive rettet et ekstra fokus på gennemsigtighed i opgavebeskrivelse og evalueringsdesign, samt en bredere metodeovervejelse vedrørende usikkerhed i data og analyser.

Afslutningsvise kommentarer til bemyndigelsen til at kræve tilbagebetaling ved kommercialisering

Jeg vil afslutningsvist kommentere på Statsrevisorernes bemærkning, om hvorvidt staten går glip af potentielle tilbagebetalinger af tilskuddet ved kommercialisering af projekterne.

Tilbagebetaling på baggrund af kommercialisering har aldrig været hensigten med EUDP. Det er desuden ministeriets vurdering, at der er en lang række forhold, som vanskeliggør udformningen af regler og vurderingskriterier for tilbagebetalingen af tilskud eksempelvis:

- Om det alene er indtjening eller (netto-)overskud, der skal give anledning til tilbagebetaling og hvordan dette skal beregnes.

- Inden for hvilken periode (efter projektafslutning) skal indtjening eller (netto-) overskud beregnes?
- Hvordan afgøres det, om det er de opnåede projektresultater, der har ført til kommerciel indtjening? Typisk er det støttede projekt ikke kommercielt og der skal efterfølgende foregå produktmodning og opbygges produktkapacitet.
- Hvem skal tilbagebetale og med hvilken andel? Skal det være tilskudsmodtageren (fx et universitet) eller de kommercielle deltagere i projektet, der faktisk opnår indtjening eller overskud?

En belysning af potentialet for tilbagebetaling skal ses i lyset af, at programmet støtter TRL-niveauerne (Technology Readiness Level) fra 4-8, hvorfra prognosen til kommercialisering kan være lang, og de kommercielt bæredygtige projekter ikke nødvendigvis kan tilbageføres fuldt til tilskuddet fra EUDP. Der kan fx være sket større ændringer siden EUDP-projektet, og der kan være tilkommet ny kapital, hvorfor der i bekendtgørelsen ikke er fastsat regler for tilbagebetaling.

Med venlig hilsen

Lars Aagaard